

Redacțiunea Administrațiunii
Tipografic
BRĂȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrierile nefrancoase nu se prime-
sc. Manuscrisurile nu se re-
turnează!

Direcțiunea de administrațiune:
Brașov, piața mare Nr. 22

Inserate mai primărite în Viena
— mai târziu în Viena și în Voj-
evodina: M. Schneider, A. Oppel, J. J. Don-
aher, în Budapesta: A. F. Gold-
berger, în Cluj Napoca: H. R. H. R. R. R. R.
în Frankfurt: G. L. Dambel, în Ham-
burg: A. Sinner.

Prețurile inserțiilor: o serie
garmonde pe o colonă 8 or.
și 80 or. Imbra pentru pu-
blicare. Public. și mai dese
supă taxă și învoială.
Reclame pe pagina III a o
sereșă 10 or. v. a. s. s. 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL IV.

„Gazeta” este în fi-a care di.
Abonamentii pentru ANUL I — Ungaria:
Pe unu anu 12 fl., pe șeșe luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anu 40 franci, pe șeșe
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.

Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la ad. colectorilor.

Abonamentii pentru BRĂȘOVU:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe unu anu
10 fl., pe șeșe luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. Cu dăruirea în
casă: Pe unu anu 12 fl., pe
șeșe luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu exemplar 5 or. v. a. s. s. 15
bani.

A totu abonamentele cărți și
inserțiunile sunte a se plăti
înainte.

Nr. 8.

Brașov, Vineri 11 (23) Ianuarie

1891.

Nou abonament

la

„GAZETA TRANSILVÂNIEI”.

Cu 1 Ianuarie 1891 stilu vechiu

s'a deschis nou abonamentu, la care invităm pe toți amicii și prietenii fiole noastre.

Prețu abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 8 fl. pe șeșe luni 12 fl., pe unu anu 18 fl.
Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șeșe luni 20 franci, pe unu anu 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe unu 2 fl., pe șeșe luni 1 fl.
Pentru România și străinătate: pe unu 8 franci, pe șeșe luni 4 franci.

Abonarea se pte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou să binevoască a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvâniei”.

Brașov, 10 Ianuarie v.

În ziua a doua a desbaterii proiectului de lege pentru asilurile de copii, ce urmă în dietă, după Sasul guvernamentală br. Salmen și după deputatul Kovács, a vorbit și Ludovic Mocsary.

Ca tot-deuna, așa și acuma, Mocsary și-a desfășurat vederile sale cu multă pătrundere din punct de vedere al intereselor statului și ale națiunii maghiare.

Ca și la 1879, a strigat Mocsary legislatorilor unguri, că au pornit pe o cărare prapăstioasă și că prin instituțiunea Kişdedovurilor nu vor dobândi alta, decât a mări nemulțămirea și a-și înstrăina și mai multu poporele nemaghiare.

Ca și la 1879, Mocsary a adomiatu pe conaționali săi, ca să nu încerce a maghiarisa cu forța, căci nu vor isbuti, ci vor produce numai amărăciune totu mai mare în sinulu poporațiunii de altă limbă.

Scopul de căpetenie alu proiectului de lege pentru asilurile de copii, dize Mocsary, este lăptirea limbei maghiare. Aprobări sgototoșe din toate părțile confirmă aceste cuvinte. Acesta însă nu-l împedcă pe vorbitoru a declara, că densulu nu aprobă nici de cum acestu scopu, deorece e cu totul de prisos, ca statulu să ia dispozițiun deosebite pentru ajungerea lui, căci aceia, cari vor să devină advocați, medici, ampioiați, au destulă ocaziune de a învăța unguresce și fără proiectulu de lege alu lui Csaky. Ear în ce privește acele pături ale poporațiunii sărace, pentru cari e destinat proiectulu, nu va duce la scopu nici școla elementară, nici asilulu.

E invederat, că nu fi-a care cetățen alu statului e în pozițiune de a și însuși limba maghiară și de a comunica așa-dér cu statulu în limba statului. De aceea Mocsary crede, că statulu însuși trebuie să se cobore până la cetățen și să organizeze administrațiunea și jutistiunea așa, ca fi-a care să și pte căuta dreptulu său și să și-l pte afla în limba sa maternă.

Desaprobări furtunose întimpină cuvintele acestea ale lui Mocsary. Atunci el dize fanațicilor șovinști: „Orî câtu de mult v'ar displicé aserțiunile mele, ele nu sunt alta, decât ideile fundamentale ale legi de naționalitate dela 1868. N'ar trebui să se întemple ca legislatorii însuși să ignoreze o lege esistență, cum faceți d-vostră”.

Nouă desaprobări și protesturi se ridică contra vorbitorului, care a lovit astfelu cuiulu în cap. Elu însă a continuat ne-
turburat discursulu său și a replicat celor, cari sunt răpiți,

cum dize el, de grandomaniă, că prin acestu proiectu de lege nu vom să înainteze, decât maghiarizarea, și că naționalitățile se simt din cauza acesta amenințate prin tendința acestui proiectu.

„Trebuie să ținem contu și de celelalte naționalități și de aceea nu este permis a maghiarisa cu forța.” În aceste cuvinte a culminat discursulu d-lui Mocsary, care n'a rămas înderțul enunțațiunilor sale de mai înainte, cari au contribuit a-i câștiga renumele de „corb alb” între Unguri.

Caracteristicu pentru dispozițiunea, ce domnesce în camera ungară față cu naționalitățile, pe care le-a luat în apărare Mocsary, este scena, ce s'a petrecut după ce el și-a încheiat vorbirea sa între șgototulu de desaproba alu tuturor partidurilor. Atunci se ridică Madarasz Jozsef din stânga și dize: cerem a se intrerupe ședința pe deuce minute, ca să se aeriseze sala.

Trebuie ore o dovadă mai eclatantă pentru aceea, cum se stimează în sinulu parlamentului ungurescu libertatea și drepturile poporelor nemaghiare, când chiar unu Unguru, care a dize, că nu merge, ca legislatorii să și calce cuvântulu datu la 1868 față cu aceste popore, este astfelu întipinat?

CRONICA POLITICĂ.

Diarulu „Times” din Londra află, că punerea în aplicare a legilor contra Eyreilor în Rusia a fost amănată pe trei ani, după ordinulu Țarului. Ministrulu de finance Wişnegradski a mijlocit această dispozițiune, convingându pe Țarul, că în interesulu financelor rusesce, pentru momentu nu ar fi consultu a avé ca inimic casele de bancă ovresce ale Europei.

D-lu Georges de Labruyère, diaristul care a înlesnit fuga lui Padlevsky omoritorul generalulu rus Seliverstov, după cum se telegrafiază din Paris, a fost achitat de către curtea de apel de acolo. — „Journal de St. Petersburg” vorbindu de această achitare dize, că fără a voi să acuze Curtea de apel din Paris de ostilitate față de Rusia, consideră achitarea d-lui de Labruyère ca straniu. Este neîndoios, că d-lu Labruyère a ajutat pe Padlevsky. Curtea putea micșora pedepșa, achitându însă pe acusat, ea a comis o greșelă, care pte crea un precedent în favorulu acelora, cari nu au ală meserie decât de a fi revoluționari.

Diarulu parisienu „La Patrie” intr'unu articulu apărut de curand, sub titlulu „Les projets de Bismarck”, vorbește de unu pretinsu plantu de călătorie alu principului Bismarck în Franca și ilu previne a nu veni în Franca, căci ar risca a fi maltratat, chiar în calitatea lui de om privat. La această adomniare răspunde „Hamburger Nachrichten” organulu fostulu cancelar, că principele Bismarck nu este dispus a face o călătorie în Franca și nici să s'a exprimat în această privință. Elu, adaugă numita fôia, intr'adeveru și-a exprimat părerea sa de rău, că astăzi deși om privat, totuși nu a recăpătat deplina libertate de mișcare și că prin trecutul lui i-se face imposibilu a călători după dorința lui și a se mișca fără a atrage atențiunea asupra sa. Acesta nici în Germania nu este posibil, nici chiar în învecinatulu Hamburg, unde sosirea principului provocă totdeuna mare mișcare. Idealulu său ar fi de a puté umbra prin acestu frumos și mare oraș, ca și oricare altu, fără a-i da nimeni atențiune. Ca să călătorască însă prin Franca, încheie numita fôia, principele n'are de gând, și elu consideră ca unu ce forțat, a aduce pe Francesi în pozițiunea ca să alégă între simțăminte loră firesce în contra lui și între amabilitatea ce caracterizează națiunea franceză.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Sclavulu sclavului său.

Novelă spaniolă, de Mariana y Saavedra; trad. de Ucu Paolo.

(Fine.)

Puține zile după aceea ajunse în Algeria vestea despre aparițiunea corăbiilor lui Don Felix.

Regele maur se spăria grozavu de acestu atac neașteptat și în grabă își făcu pregătirile sale. Audalia și Feliciano cerură voia dela rege, ca să-l apere, ér Audalia se privi deslegată de cuvântulu său, fiind-că Catalanienii ilu atacă mai întâi. Regele își puse totă încrederea în vitejia lui Audalia, ér acesta adună mult creștini și-i puse pe corăbii, dicide, că de ce să ședă în oraș în trândăvie, mai bine să pte lopețile corăbiilor.

În ajunulu plecării, Harifa rugă pe regina, ca să dea voia damelor ei să fiă de față la plecarea corăbiilor. Acesta și incuviință rugarea, deci și Matilda dimpreună cu celelalte dame putea să asiste la plecare.

După ce ajunse regele cu suita sa la țermure, rugă damele, ca să se suie

în corabia sa pentru ca să privescă mai bine imbarcarea. Damele se împotrivară, fiind-le frică de mare, Matilda însă rugă pe Harifa, să o însoțescă pentru ca să vedă pe Mustafa.

Audalia veselă, că lucrurile mergu atât de bine, luă pe Matilda și pe Harifa pe corabia sa, în care peste nopte grămădisă toate bogățiile sale, apoi mai așteptă până se imbarcă și trupele, apoi ridică și elu ancora și plută și elu după celelalte corăbii.

Cei de pe țermure, zăpăciți de plecarea grabnică a lui Audalia, vestiră această regelui. Regina însă era de părere, că matrozii de pe corabia lui Audalia n'au știut că se află pe corabia loră Matilda și Harifa, dér spera, că le va debarca îndată în portu. „Cu toate aceste”, dize regele, „voiu merge în grabă după ele, ca să nu se mai ostenescă Audalia. Dér până i-se pregăti luntrea, trecu multă vreme, așa încât Audalia, avend unu vânt favorabilu, ajunse aproape de galerele Catalanilor.”

Feliciano implântă pe catargu stégulu, și îndată ce Don Felix observă galera amicilor săi, porunci galereilor sale, să împiedce pe celelalte corăbii dushman să vină în ajutorulu galerei cu

stégulu. Acestea și esecutără porunca această în tocmai. Elu însuși vslă din totă puterea spre corabia lui Audalia, pe care repede o și prinse cu nișce cârlige.

În timpul acesta celelalte corăbii creștine și maure se luptau unele cu altele. Îndată ce aceste din urmă observară, că Audalia și Mustafa sunt învinși și prinși, descurajate fugiră urmrite de corăbiile creștine, cari după unu timp ore-care se reîntorseră, ca să nu scape din vedere pe contele.

Când află regele Algeriei catastrofa acestă, se mârni forțe din cauza pierderii lui Audalia și a Matildei. Don Felix se întorse cu corăbiile sale în portulu Barcelone, unde Blanca îmbrățișă cu lacrimile în ochi pe iubita sa fică, încâtu toți cei de față fură adencu mișcați, îmbrățișă și pe Harifa și o asigură despre recunoștința ei; nobila maură înghenunchiă, dicide: „Nu voescu altceva. nobilă dōmnă, decâtu să mă fac creștină și că atât eu, câtu și Audalia se primim botezulu. Blanca îi promise, că va implini rugămintea ei, îndată ce vor ajunge la biserica santei feciōre din Monserrate, pentru ca să-i mulțămescă, că și-a găsit copila.

Aici, în biserica acestă se aședară patru lampe, dintre cari fi-a care era vrednică 4000 de galbeni, apoi întinșeră covore scumpe înaintea altarului și împărțiră la săraci o sumă de 2000 de galbeni. Aici fură botezați Audalia și Harifa, dintre cari celu dintăiu primi protectorilor săi, ér Harifa fu botezată Maria de Monserrate, după numele biseriei.

După ce ajunseră cu toții în capitală, rugă Audalia pe contele, ca să-i trimită regelui Algeriei unu dar bogat pentru tractarea cea bună, ce a arătat-o față cu Matilda.

Don Felix incuviință ruga acestă, și trimise regelui o sută de cai frumoși cu șele și frêne scumpe, ér reginei îi trimise haine scumpe de mătase, brodate cu aur. Pe lângă aceste mai trimise și o sumă de bani și o epistolă regelui, în care-i scrise, că-i trimite prețul de răscumpărare pentru fica sa Matilda; câtu despre Audalia și Harifa, îi scrise că aceștia de bună voia au primit legea creștină și rămân în Barcelona.

Solii, cari duseră darurile aceste regelui, fură primiți de acesta în palatulu său.

Din dieta ungară.

(Desbaterea proiectului de lege pentru Kisdedovuri.)

Adolf Zay, continuându-și discursul, că și din alt punct de vedere este îngrijată față cu acest proiect de lege. Îngrijată este din punct de vedere confesional, întru cât ministrul la ținerea sferei de drept a autorităților n'a ținut seama de legile pozitive. Pe cât de mult ține oratorul la aceea, ca să se lase neatins sentimentele religioase, tocmai așa de mult ține și la cesțiunea limbei materne, care înaintea lui este tocmai așa de sântă, ca și considerațiunile confesionale. Noi Sașii — ăceia oratorul — bine șimțăm cât de necesară este însușirea limbei maghiare, ca limbă a statului, ba cunoșterea acestei limbi este de lipsă și pentru aceea, pentru ca prin mijlocirea ei să ne putem apropia de rasa fraților maghiari, cu care rasă avem în această patriă o problemă comună, cu care rasă la bine și la rău voim să împreună să ne implinim cu credință sântă noastră datorință patriotică pentru înflorirea și, decă se cere, pentru apărarea statului maghiar. (Viue aprobări.) Decă declarăm așa-dără, că noi suntem îngrijați față cu acea dispozițiune, prin care on. d-nu ministru voește să introducă încă în kisdedovuri învățarea limbei maghiare, binevoim să considera aceste îngrijiri ca sincere, serioase și leale, și binevoim decă se pôte, a ne convinge, că îngrijirile noastre nu sunt motivate; dăr mă rog să nu aveți nici un fel de bănuel în privința serioșității, sincerității și lealității acestor îngrijiri.

Aici e vorba despre etatea cea mai fragedă, despre copilul de trei ani. Veți șci, că acest copil de trei ani cunoșce propria lui limbă maternă, și șimțăm, că ideea fundamentală a fi-ărei pedagogii, a fi-ărei educațiuni, este, că omul trebuie să se desvölte în limba sa maternă, trebuie ca impresiunile sufletesci câștigate prin contactul cu lumea din afară să-și pôte afla expresiune în limba sa maternă. Desvöltarea acestui principiu fundamental este problema pedagogică a instituțiunii asilurilor. Fi-ăcare pedagogie, prin urmare și pedagogia asilurilor, este chemată ca mai întâi de tote să cualifice pe copil în limba sa maternă și să-l dedea a esprima la înțelesu ceea ce simțese.

Cât pentru mine, eu consider că admisibil, ba chiar de dorit, ca în asilurile de limbă nemaghiară, să se propună limba maghiară, dăr nu în măsura, în care intenționează d-lu ministru. Eu aflui cu totul la locul sêu, ca pe lângă cutare limbă de ocupațiune, pentru exemplul germană, doica să numească în tim-

Regele, după-ce ceti scrisoarea se convinse, că lucrurile nu se mai pôte îndrepta, primi cu bunăvoință darurile, și de dragul Matildei, pe care o iubise foarte tare, încheiă pace vecinică cu Catalonii, dându-și cuvântul sêu de onore, că nu se va mai război cu dênși. Solii se întorseră cu vestea acăsta bună la Barcelona, unde toți se bucurară.

Don Felix, pentru ca să eternizeze memoria întâmplărilor acestora, și spre onorearea lui Audalia, ridică o capelă și porunci unui pictor să zugrăvescă o icoană a sfintei feciore din Monserrate, și de ambele părți ale acesteia să zugrăvescă pe Audalia și pe Harifa în haine creștine. apoi se aranjă o mare și strălucită procesiune la acăsta capelă.

Don Felix în curându numi pe Audalia comandantă alu armatei și pe Harifa damă de onore a reginei. Alberto se căsătorii cu o damă anume Blanca, care-i aduse mari bogății, în fine și Matilda se căsătorii cu Feliciano. Ei avură și copii, cari avură să moștenescă mai târziu corôna Cataloniei. Și astfel cu toții trăiră în pace și în bucurie.

pulă ocupațiunii și în limba maghiară obiectele intuitive din asil și să le spună copiilor, că acesta este scaunul, acăsta e ferăstră, masă, casă etc., astfel, ca copiii să-și pôte însuși câteva cuvinte ungresci; de-almintreala pe lângă astea ași afla la locul sêu, decă doica ar învăța pe copiii de rasă nemaghiară și câteva posesiune ungresci, dăr apoi acăsta ași crede-o cu totul de ajuns. A trece mai departe, cred, că din punct de vedere alu păzirei limbei materne este imposibil și de neiertat.

Oratorul nu pôte așa-dără proiectul de lege, deoarece prin elu își vede pericolitate desvöltarea instituțiunii proprietăților sale asiluri, vede pericolitate sănătatea și întregitatea corporală a copiilor, vede pericolitate desvöltarea în sensul legii a instituțiunii școlilor populare, are și îngrijiri confesionale și în fine vede pericolitate și avantajele legitime ale limbei materne. Din tote aceste puncte de vedere cere, ca dieta să dea ministrului înderăt proiectul de lege pentru-ca să-l judece mai matur și mai conscientios.

Lesskó István: Frumos, sublim, mare și salutar este lucrul, de care s'a apucat ministrul de culte și instrucțiune publică atunci, când și-a pus de gând să generalizeze instituțiunea kisdedovurilor; dăr să nu-mi ia în nume de rău on. d-nu ministru, decă aici, în fața dietei, declarăm sincer, că acest proiect de lege eu cred, că numai pe lângă lupte uriașe se pôte duce în deplinire, dăr d-lu ministru să nu se descurgieze, fi-ăcare amicu alu copiilor, fi-ăcare patriot maghiar cu inimă îi va sta întru ajutor. (Viue aprobări generale.) Este cât se pôte mai frumos, mai practică și mai salutară din punct de vedere național maghiară acea dispozițiune a proiectului de lege, prin care se cere dela îngrijitorii asilurilor, ca și dela doice, cunoștința limbei maghiare (aprobări generale.) decă acest postulat nu va rămân numai o simplă dorință, ci se va și duce în deplinire, atunci grădinele și asilurile de copii vor aduce mai mare folos cauzei naționale maghiare, decă legea pentru școlele populare din 1868, deoarece cu copiii eșiți din asiluri și grădini de copii și întrați în școlile elementare, învățătorul va pute înainta sigur. Și acesta va fi cel mai sigur mod și mijloc pentru a maghiariza. (Adevărati! Așa este! Aprobări generale.) E un fapt neîndoios, că ridicarea de asiluri și de grădini de copii este cel mai ademenitor și cel mai cu succes mijloc pentru propagarea limbei maghiare. (Adevărati! așa este!) În generală primesce proiectul, rezervându-și dreptul de a cere modificări la desbaterea specială. (Viue aprobări.)

După acestea luă cuvântul deputatul sășesc:

Iosif Filtseh: Onorată dietă! Nu se pôte trage la îndoială, că instrucțiunea publică maghiară de 20 de ani încoace arată mari și frumoșe rezultate. Chiar și proiectul actual de lege asupra Kisdedovurilor s'ar pute privi ca o zală a lanțului progresului pe tărâm de instrucțiune publice, decă s'ar basa pe nisce principii sănătoșe. Este dureros însă, că principii, pe cari se basază proiectul acesta de lege, care este acum la ordinea zilei, nu sunt de loc sănătoșe.

Căci ce este într'adevăr principii Kisdedovurilor? Acela, că copii cei mici în absența părinților lor să nu rămână fără grijă și pază. Acăsta e cu totul corect. Căci foarte mulți părinți nu sunt în plăcuta pozițiune, ca pe lângă grijile amare ale câștigării pânei să mai procure micilor lor copii paza și grija recerută. Pentru acăsta decă este foarte amăsurat scopul, ba chiar necesară, ca să se întemeieze pentru micii copii ai astorfeliu de părinți, nisce asiluri, unde să se împărtășesc de paza și grija trebuincioșă.

Din motivul acesta ași putea și eu admite—abstragend dela cheltuețele, cari abia se pôte întâmpina — că proiectul de lege să constringă comunele a înființa Kisdedovuri, decă în comunele respective nu se află de loc asile de copii sêu decă aflându-se nu sunt în număr corespunător și decă în patria noastră n'ar domni relațiunile atât de originale. O astfel de constringere, ar avea loc într'o țară, unde locuiesc numai un singur popor, unde se vorbește numai o singură limbă și unde domnesce numai o singură religie. Nu are însă loc la noi unde o mulțime de comune au o populațiune, care aparține la 2—3 ba chiar și la 4 naționalități și confesiuni diferite.

În multe comune posedă deja o naționalitate sêu asta, o cofesiune sêu alta, asiluri de copii suficiente, pentru copii lor proprii dăr nesuficiente pentru alți copii. Întreb acum, e corect, ca naționalitatea sêu cofesiunea aceea să fi silită să întemeieze cu banii ei proprii asiluri de copii pentru celelalte naționalități și confesiuni.

Dăr chiar abstragend dela aceea, decă e vorba să se întemeieze asiluri comune în comunele cu populațiune diferite, atunci se naște întrebarea, că ore ce limbă se va folosi în conversațiunile cu copii? (Înteruperi: „Cea maghiară“). Limba maghiară! Dăr pôte pretinde și părinții, ca copii lor în etatea lor fragedă să audă sunetele dulci ale limbei materne! Dăr ca să se angajeze pentru fi-ăcare naționalitate în special o îngrijitoare de copii, aceste nu se pôte îndeplini și din considerațiunea cheltuețelor celor mari.

Dăr mai este și o altă obiecțiune contra acestor asiluri comune de copii. Conform § 8 alu proiectului de lege, trebuie ca copii să fi instruiți și în rugăciuni. Se învețe d. e. copii protestanți rugăciuni dela o îngrijitoare de copii pentru catolici sêu viceversa, sêu copii protestanți și catolici să fi inițiat de o îngrijitoare de copii evreică în misterele Talmudului?

Din tote acestea se vede, că constrângerea referitoare la întemeierea de asile de copii, la noi nu se pôte îndeplini. În ori ce altă mod s'ar putea promova întemeierea astorfeliu de asile, fără ca să fi cineva silit să-și ia refugiul la constrângere. Deorece însă constrângerea acăsta e unul dintre principiile capitale ale proiectului de lege și eu nu țin acăsta principiu ca sănătos, chiar din motivul acesta nu pôte primi proiectul acesta de lege ca basă alu desbaterei speciale.

Mai este încă și un alt motiv, din care nu o pôte face acăsta. Pentru că eu țin de nesănătoșă chiar și dispozițiunea aceea din proiectul de lege, după care fi-ăcare copil de 3—6 ani e obligat să meargă la asil, decă nu se pôte dovedi, că acasă sêu în alt loc are îngrijirea trebuincioșă. Acăsta dispozițiune trece peste marginea trasă puterii statului pentru îngrijirea instrucțiunii publice. În privința acăsta problema statului pôte fi numai aceea, să se îngrijescă, ca să li-se dea ocaziune acelor copii, cari nu se pôte bucura acasă de îngrijirea și paza recerută, să se pôte împărtăși de acestea în asiluri, și pentru scopul acesta pôte statul promova întemeierea de asiluri pentru copii. Dăr ca să constringă pe copii să cerceteze asilurile, acăsta nu e altceva decă un atac neîndreptătit asupra drepturilor sfinte și inviolabile ale familiei. Acăsta a prevădut o fost ministru alu cultelor și alu instrucțiunii publice August Trefort, când discise cu privire la starea învățământului ungresc: „Nu se pôte contesta, că copiii aceia neapți pentru însușirea cunoștințelor elementare în etatea fragedă sub 6 ani, nu pôte fi constrinși ca să cerceteze școla, nici chiar părinții lor nu pôte fi constrinși să-și trimită copiii lor în asilurile de copii.“ Pentru ca să-și ajungă statul scopul

de a promova instrucțiunea copiilor, este destul decă va fi în vigore legea poporală de instrucțiune, prin cari sunt obligați copii dela 6 ani în sus să cerceteze școla, și cursul de repetițiune de 3 ani!..

„Partea cea mai mare a părinților mai avuți se împotrivesc ca să întemeieze educațiunea copiilor lor, mai cu seamă cea morală în mână străine; și a termuri părinții în acăsta, nu este nici potrivit nici posibil. Considerațiunea faptelor și împrejurărilor acestora este motivul pentru care nu se pôte declara cercetarea asilurilor de copii de obligatorie, ci educațiunea copiilor să o lase în îngrijirea sinceră și conscientiosă a familiei și a societății. Cu tote considerațiunile aceste este cesțiunea educațiunii sêu mai bine dicită a îngrijirii copilașilor... cu mult mai importantă, decă ca statul să păstreze numai rolul unui privitor indiferent... Din motivul acesta, mi-am ținut de o datorie, să mă îngrijesc și să susțin acăsta chestiune edicațiunii copilașilor, fără a o desbrăca pe acăsta de caracterul ei social.“ (Va urma.)

ȘIRILE ZILEI.

Miscarea de maghiarizare. Reprezențațiunea teatrală, scrie „K.-r.“, din 12 l. c. dată în Clușiu în favorul Kulturęyletului a adus un venit de 310 fl., care s'a depus dela cassa Kulturęyletului prin directorul teatrului. Totu în „K.-r.“ cetim că numărul membrilor fondatori ai Kulturęyletului s'au sporit în zilele din urmă cu 7 inși, de punend fi-ăcare câte 100 fl. la cassa, la oaltă 700 fl. v. a. Așadără în luna lui Ianuarie s'au sporit averea Kulturęyletului numai prin donațiuni, cu 1000 fl. v. a. Kulturęyletului are astăzi numai membrii fondatori 1830.

Viriliști români. În orașul Lugosiu sunt în timpul de față următorii viriliști români: Il. Sa Episcopul Dr. Victor Mihályi de Apșa cu 2115 fl. dare; Dr. Ioan Maior, adv. cu 1591 fl.; Mihai Besan, notar public reges cu 1582 fl.; Coriolan Brediceanu, adv. cu 1072 fl.; Titu Hașeg, adv. cu 953 fl.; Stefan Petrovich cu 877 fl.; Nicolae Birescu, paroh cu 718 fl. În comitatul Sălagului: George Pop de Băsescu cu dare de 570 fl.; Vasile Mica, notar comună în S.-Odorhei, 288 fl.; George Filip, avocat în T.-Sântău 267 fl.; Andrei Cosma, director de bancă în Șimleu 254 fl.; M. Bohățel, proprietar în Clușiu 252 fl.; Alexandru Pop, jude cercual în Ceh 243 fl.; Ioan Bancos, econom în Selsig 182 fl.; Ioan Basta, proprietar în Chișfalău 177 fl.; Andrei Șimonca, proprietar în Babța 170 fl.; Simeon Pop, notar comună în Oarța de Jos 167 fl.; Mihail Pop, proprietar în Băsescu 162 fl.; Dănilă Dellei, notar comună în Periceiu 148 fl.; Florian Ciocanu, avocat în Ceh 147 fl.; Greg. Giurco, proprietar în Domn 144 fl.

Un diarist rus espulsat. Nebolsni Petru, un correspondent al diarului rusesc „Moskovskia Viedomosti“ a fost espulsat din Sărbia pentru corespondențele sale scrise în spirit antisărbescu și trimise unui diar din Moscova. Ambasadorul rusescu fiind încunoscinit despre acăsta espulsaș, n'a făcutu nici o obiecțiune.

Fispanul Bethlen Gabor, despre care se dicea, că va părăsi postul sêu din fruntea comitatelor Tărnava mare și Tărnava mică, cum dice „Pesti Hirlap“, și-a aplanat diferențele ce le-a avut cu guvernul, și așa va rămân și mai departe unde este.

Un „patriot“ cu capul spart. Un martor ocular ne împărtășese următoarea scenă, ce s'a petrecut Lună siera,

Cursul pietei Braşov

din 22 Ianuarie a. e. 1891

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Banonote romănesci, Argint românesc, etc.

Cursul la bursa de Valza

din 21 Ianuarie st. n. 1891.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Benta de aur, Benta de hartiă, etc.

Avisul d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal...

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-loru abonați, că mai avem din anii trecuți numeru pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei“...

Administraț. „Gaz. Trans.“

Concursu.

Nr. 35—1891.

La școla reuniunei grănițaresci din Racovița, comitatul Sibiiului, s'a sistemisat unu nou postu de învățătoru secundaru...

Reflectanții la amintitul postu, au să-și trimită cererile lor, instruate cu toate documentele prescrise de lege, până în 3 Februarie st. n. a. c. la

Comitetul administratoriu de fondul și școlele de reuniune a foștilor grănițeri din reg. rom. I.

Sibiu, în 20 Ianuarie 1891.

Numere singuraticice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potu cumpăra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciurcu.

Nr. 16907—1891. 502,1—1

PUBLICAȚIUNE.

Conformu ordinațiunei Ilustritățiiei Sale d-lui consilieru reg. și subcomite Iuliu de Roll Nru. 14.528/1890 se aduce spre cunoscința generală...

- 1. Descrierea specială a părților din cari constă acestu planu. 2. Modul de economie. 3. Condiția pentru economie. 4. Charta economică. 5. Charta asupra singuraticelor părți. 6. Charta asupra modului de esplotare. 7. Charta de teren...

Magistratul oraşenescu.

PUBLICAȚIUNE

Spre scopul asigurării vectorării lemnelor de arsu din magazinul oraşenescu în curțile cumpărătorilor se esorie prin acesta pertractare de oferte.

Reflectanții au de ași așterne referitorele oferte scripturistice provădate cu unu timbru de 50 cr. celu multu până în 5 Februarie a. c. înainte de prânđu la 11 ore la oficiulatu oraşenescu forestieral.

Condițiunile de oferte se potu esamina la oficiulatu oraşenescu forestieral în decursul orelor oficiose.

Braşov. 22 Ianuarie 1891.

Oficiul oraşenescu forestieral.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1890.

Large table with multiple columns showing train routes and schedules between cities like Budapesta, Predealu, Braşov, Sibiu, etc.